

אלקסנדר גרין : אקווארל

קליסון התעורר במצב־רוח רע. אמש גערה בו בטסי קשות על שהוא אוכל את לחם־חסדה בעוד שבילסון נתקבל לספינת־הנהר „דָנֶם“.

עבודת המסיק יועדה לקליסון, אלא שהוא בכוונה־תחילה איחר את הרכבת כדי שתפליג לה „דנם“ לדרכה. הכובסת הרויחה לא רע. וקליסון בכוונה לא ריפה את נטייתה לשים בכוס עינה. בהיותה מבוסמת היתה האשה נותנת לו כסף, ואם גם בנמיכות־רוח מרובה. היא הוחזקה כובסת טובה ולכן תמיד היו ידיה מלאות עבודה.

בשכבו במיטתו, כבד־ראש וצרוב־חזה, עישן קליסון סיגריה ושקל בדעתו: כיצד ישיג קרונה אחת? היה זה יום־חג, והמסיק נדבר אתמול עם מרעיו לפגשם בבית־המרוח של פוקס.

מבעד לחלון היה הבוקר הירוק והעליו מניע את עלי השיח המטפס. השיחים שאצל קיר הבית הפיצו ריח ניחוח. בהתבוננו בפרחים הזהובים והלבנים דימה קליסון בנפשו שאין הם אלא מטבעות כסף וזהב. הוא מנה ארבעים במספר — ונאנח.

בטסי הביאה תיון־ברזל ובפיהוק החלה לערוך את השולחן.

ריהוטו של החדר לא כלל אלא שרפרפים אחדים, שתי מיטות וכורסה אחת קלועה וישנה. מאחרי הדלת, בפינה, נערמה זוהמתו של שבוע תמים. על אדן־החלון היו

שיירי אוכל. הרצפה היתה זרועה קליפות של תפוחים ומלפפונים. ליד הקיר עמד סל גדוש כבסים והפיץ ריחות עיפוש ולחות.

הכובסת, שטרחת אצל השולחן, הדפה ברגלה בקבוק ריק, שהתגלגל בהבעה רבה והזכיר לקליסון כי הגיעה השעה להתפכח.

מבטת הקודר של בטסי לא עורר בו תקוות יתירות. וקליסון — מצר על כי אמש שכח לבקש ממנה כסף — החל להתלבש, שחות, ומחרדתו פן תחזור ההתפרצות של ליל-אמש לא נחפו לפתוח בדיבורים.

דומם שתו תה. אך בראותו איך חטפה ממנו בטסי את הסכין בו בצע את לחמו, נמצא קליסון למד שהכובסת עדיין לא שכחה את „דגם“. לא היה מה להפסיד. אמר קליסון:

„גו, ובכן החמצתי את הרכבת. וכי רציתי לאחר? מקרה הוא ולא עוד. האם לא תתני לי שילינג?“

„ארורה אני אם אתך“, השיבה בטסי במתון. „חמישה בתים כיבסתי השבוע. אורוק את עבודתי. אתחיל לשתות כמוך“.

חירפוגידפו זה את זו ונשתתקו. קליסון גמע בשאט־נפש את ספל התה, כשהוא מקנא בבטסי על שלעולם אינה חשה בראשה. כדי לנקום בה אמר:

„הרי בעצמך את שותה! איך השתכרת אתמול — התחלת לשיר, לבשת חולצת־תחרים לא שלך, והתהוללת!“

„יכולת למנוע אותי מן השתיה. כך עדיין לא שתיתי אף פעם. עכשיו אני שותה, ואשתה. וכסף לא אתך“.

כמעט פרצה ביניהם קטטה, אלא שלפתע קראה שכנתה של הכובסת בעד החלון ובטסי יצאה, כשהיא מעיפה מבט לעבר סל־הכבסים אשר בפינה. אך נעלמה אשתו, מיד קפץ קליסון אל עבר הסל וחיטט בתוך הכבסים — למקום ששלחה בטסי את מבטתה. בתוך קופסת סיגריות היה מוצנע כסף. קליסון נטל קרונה, חיש עשה סדר בכבסים וחזר וישב אל השולחן.

כמעט אותו רגע עצמו נעצה בטסי החוזרת מבט ספקני בקליסון, אך לא ניחשה מאומה באשר לגניבה. באנחה החלה לנער את השמיכה מן החלון ולחרוץ, וקליסון טמן את הקאסקט שלו בכיס מעילו הפנימי, ובעד החדרים הריקים — הממתינים איך־תקוה לדיירים — חמק אל החלון הפתוח, קפץ ממנו ועקף את המחסן בו נהגה בטסי לכבס בקיץ. רק אז חבש את כובעו, ובהיזכחו אל־יכון שאין הכובסת עוקבת אחריה, נחפו אל תחנת־החשמלית.

בקרן הגדוש נוסעים נרגע קליסון לגמרי, ובהגיעו כעבור חצי השעה העירה התענג על הקרונה שלו ושם פעמיו אל בית־המרוח של פוקס. עוד הוא עובר ממדרכה למדרכה ומסתכל סביבו והנה חשכו עיניו לפתע: לקראתו פסעה חיש בטסי, בלי גרוע עינה ממנו, ובראשה הניעה לו בכוונה מרובה כאשר נעצר בלי משים, מושך ראשו אל בין כתפיו.

הבירור העתיד לבוא כה העיק על לבו של קליסון, עד שפל גברותו לא מצאה לו

לעמוד בפני הסערה. ולמראה החצאית השחורה ומטפחת-הניקודים, הקרבות ההולכות במהירות לא-תדע-רחם, הודפות ומשיגות את העוברים-ושבים, שולחו רגליו לגוס. קליסון פרץ קדימה, בוחן כל דלת וכל מברא שמא ימצא בהם מקלט וישועה. בשמעו מאחרי גבו את קול הקריאה: „לא תימלט. נבלו“ פתח קליסון בריצה ובקרן הרחוב סטה הצדה. לפניו נפער מבוי כמוס ומסוגגן, בעל דלתות סובכות. מבוהל ואפוף-חרדה קרא קליסון בחיפזון את השלט המעוגל: „ת ערוכת אביב של אקווארליסטים“ — וחיש עלה במדרגות מוצפות-שמש ובא לתוך אולם; שם עצרתו עלמה נמרצת-פנים ואילצתו לקנות כרטיס. בפרטו את הקרונה נהנה קליסון מעצם המחשבה שחלק מן הכסף, מכל-מקום, כבר בוזבו, ושבטסי איבדה את עקבות גבו הנמלט.

קליסון נכנס אל אולם אשר מקירותיו הנישאים הציצו אליו הרבה-הרבה פרצופים. לא היה כלל בדעתו למתוח בקורת על סמיילס או על ז'רוואה. ביקש רק לשהות קמעה ולהסתלק. הוא ראה לפניו צופים מהורהרים מחליפים ביניהם הערות חרישיות, ואחריהם... הכיר בביורר את בטסי. בחיוך צונן קרבה אליו, ממצמצת בעיניה, בלא שתראה לפניו שום דבר ושום איש חוץ מקליסון, חומס פרוטתה.

„לא הצלחת. הן? סיננה בטסי מבין שניה. „נלך ונקח דברים.“

„רק לא כאן“, התחנן קליסון כשהוא משתדל לצעוד בראש. „כאן תערוכה... אני נסעתי לתערוכה... היכן זה היית? בחשמלית לא ראיתך.“

„בחשמלית שאחריה... ענה לי: זמן רב יימשך הדבר כך. נבלו?“

„אינני קשור אצלך בשרשרת...“, השיב קליסון בגסות והחיש צעדו אל תוך ההמון.

הם השתדלו לדבר בשקט. גידפו וקיללו איש את רעותו, ובטסי התחילה לבכות. מועקת נפשו הגנבית של קליסון הגיעה לשיאה. ראה שהצופים מתחילים לשים לב אליו ואל הכובסת, והבחין במבטי שאלה ובחיוכים. מתוך שלא ידע מה לעשות פנה מדלת אל דלת, ובטסי נגררה אחריו כאותו מחלץ אחר פקק-עץ. קליסון החל להתעכב לפני התמונות — אף כי לבו לא היה נתון להן כלל — ובחר באותם מקומות שבהם היתה הצפיפות מרובה ביותר. במקרים כאלה היתה בטסי שותקת. אך כאשר רק היה עליו לסור הצדה מעט, מיד שמעה אזנו ליחשוש חנוק: „בטלן, צבוע, שכור!“ או: „הסתלק מכאן מהר! החזר את הכסף!“

„שתקי!“ הרעים עליה קליסון בקולו, והאשה, מיראתה מפני שערוריה, השתתקה. בלכתה אחריו ניגשה אל תמונת אחת. שקליסון התעכב לפניו והסתכל בה מתחת לגביניו, כמו אל איוב מחייך. כעשרה אנשים הסתכלו בתמונה, השביל, הזרוע פסי-אור שחדרו מבעד לעלוות העצים, פסי-האור הנוסלים על קיר הבית הבנוי לבנים העוטה שיח מטפס, המרפסת בחזית הבית, שלידה עומד ספסל-עץ ובסמוך לו כליב ריק — כל אלה נראו לו לקליסון מופרכים ביותר.

„דומה כאילו ביתנו הוא“, הביע בנימה מתחננת, כמבקש לבטל את גור-דין המוות.

„מדעתך יצאת? וכי מה?”

אך ככל שהתבוננה הכובסת בתמונה, כך נתחוויר לה כי אין בית זה אלא אותו בית ממנו נעלמה אותה קרונת־המחלוקת האומללה. היא הכירה את החלונות ואת הספסל; הכירה את ענפי האלון והתדהר שביניהם היתה מותחת את החבלים. הגומה סביב השיחים, עיקולו של הרחוב, הגג המשופע ואפילו קופסת־השימורים המושר־לכת — כל אלה לא השאירו צל של ספק. עיניהם וזכרונם הורו להם אך זאת, כי אין לעיניהם אלא בית־מגוריהם שלהם. מתפעלים, מבוהלים, נכנסים איש לתוך דברי רעותו בגילוי פרטים נוספים, הוכיחו לעצמם קל־מרה כי אין כאן כל טעות.

„מאחרי המרפסת עומד פח־אשפה. אין רואים אותו”, הכריזה בטסי בשמחה.

„כן... אבל בבית פנימה? לו טיאטאת שם לפחות”, קרא קליסון במרירות.

הם סרו לפינה ושם החלו להתלחש, משתדלים להבין איך התגלגל ציור ביתם לכאן. קליסון הביע סברה שמא נעשתה התמונה על־פי תצלום צבעוני כלשהו. אבל בטסי זכרה אדם אחד שהיה מהלך לפני ביתם לפני חודש וחצי טעון תיבה וכיסא מתקפל.

„כבר אז חשבתי”, אמרה, „הולך לו ואינו שם לבו לשום דבר. רציתי לפנות אליו. מוזר היה לי לפגוש אותו שם — הוא לא נראה אחד מאנשי־שלומנו. ואתה נעדרת אז שלושה ימים. יומיים חיפשתי אותך”.

הם הרבו דברים ושבו אל התמונה, שבמפתיע כל־כך הפיגה את רוחם הרעה. לפני התמונה ניצבו כמה אנשים. כה מוזר היה לו לקליסון לראות את האנשים האלה, כמו לו באים היו לתוך ביתו לראות איך הוא חי. גברת אחת אמרה:

„זו היצירה הנפלאה ביותר של העונה. מה־טוב האור! הסתכלו במטפס”

מששמעו זאת קליסון ובטסי לבשו עז וקרבו אל התמונה. חרדה ייסרתם פן יראו הצופים את הבקבוקים ואת תבילות הכבסים המלוכלכים. בינתיים החלה התמונה להשפיע השפעתה. הם התענגו מאד על מראה הירק הזנוח, אשר כיסה אותו בוקר את בית־הלבנים, שעה שבשביל הזרוע אור מהלך היה אותו אדם בעל הכיסא המתקפל.

בגאווה הסתכלו, מצטערים על שלעולם לא יוכלו להעז ולהצהיר קבל־עם על בית־מגורים זה שהוא קניינם־הם.

„נשכור אותו לעוד שנה”, הבריקה המחשבה במוחם.

קליסון הזדקף ובטסי ניספה במטפחתה על חזה החלוש.

„אני מכל מקום, מקבלת יותר כביסה מאותה יצאנית, רבן”, אמרה בטסי. „וזה מפני שאני יודעת את מלאכתי. אני לא משתמשת בסודה... אינני חסה על הידיים שלי... נו, אם כבר גנבת, מוטב — לך ושתה... אבל אל תוציא את כל הכסף”.

לאחר שתיקת־מה לחש קליסון:

„בואי נלך. אני אשתה. ועל דיברתי — מחר אדבר עם גובסון. הוא הבטיח לי מקום, אם סנייק יתפטר“.

„יהי לבך סמוך־ובטוח שמוליכים אותך בחטמך“.

„נה, מוטב, נשתה, ונדבר עם גובסון“.

שוב עברו לפני התמונה, הציצו בה מהצד ויצאו החוצה כשהם תוהים על שהם שמים פניהם לאותו בית, אשר אנשים שאינם מוכרים להם מדברים עליו בעדינות כזאת דברים נאים כל־כך.

(מרוסית: אר אלה אור)